

16 octombrie 2020

La Nr. _____

Nr. *04-6/10*

din _____

Domnului Dorin CIMIL,
Președintele Comisiei Electorale Centrale
info@cec.md

**RECOMANDARE de întreprindere a unor măsuri speciale
pentru asigurarea respectării dreptului la vot și de a fi ales**

Avocatul Poporului atribuie respectarea drepturilor și libertăților omului la categoria atributelor de bază ale unui stat de drept, iar activitatea sa este îndreptată spre asigurarea edificării acestuia pe segmentul încredințat de Legea cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul) nr. 52/2014.

În cadrul realizării misiunii de supraveghere a respectării dreptului la vot și de a fi ales în conformitate cu standardele naționale și internaționale din domeniu, odată cu lansarea campaniei electorale pentru alegerile prezidențiale din Republica Moldova, Avocatul Poporului a făcut o adresare publică, care este plasată pe pagina oficială a instituției: www.ombudsman.md.¹

Prin această adresare autoritățile responsabile de organizarea scrutinului electoral au fost chemate să asigure condiții de maximă siguranță pentru cetățeni și pentru toți cei implicați în organizarea și desfășurarea scrutinului. Totuși, consider relevant de a veni cu această adresare către Comisia Electorală Centrală, care are misiunea de a crea condiții optime pentru ca toți cetățenii Republicii Moldova să-și poată exercita nestingherit dreptul constituțional de a alege și de a fi ales în cadrul unor alegeri libere și corecte.

Elementul definitoriu, care deosebește scrutinul electoral 2020 de celelalte scrutine, este situația epidemiologică globală, proiectată pe plan național cu efecte nefaste pentru populație. Respectiv, efortul reprezentanților statului trebuie să fie dublu, axat nu doar pe organizarea democratică a alegerilor, dar și pe protecția adecvată a cetățenilor de riscurile asociate cu virusul COVID-19.

Respectarea drepturilor fundamentale ale omului și, în special, a libertății de exprimare, de reuniune și de asociere, fără de care nu poate exista o democrație adevărată, este una din condițiile-cadru a cărei asigurare garantează principiile

¹ <https://ombudsman.md/news/adresarea-avocatului-poporului-mihail-cotorobai-in-tegatura-cu-lansarea-oficiala-a-campaniei-pentru-alegerile-prezidentiale-din-1-noiembrie-2020/>.

fundamentale ale sistemului electoral european.² Aceasta trebuie să stea la temelia oricărei măsuri impuse prin norme juridice de către organizatorii alegerilor și oricărei acțiuni îndeplinite de cetățenii statului în context electoral. Din acest motiv, este binevenită elaborarea unor reguli clare și cu suficientă precizie *vis-a-vis* de prevenirea infectării și răspândirii virusului COVID-19 la toate etapele de organizare și desfășurare a alegerilor. Însemnătatea acestor reguli este dictată și de starea de urgență în sănătate publică în unitățile administrativ-teritoriale pentru care a fost stabilit gradul de alertă „Cod Roșu” conform Hotărârii nr. 34 din 13 octombrie 2020 a Comisiei Naționale Extraordinare de Sănătate Publică. Suntem în prezența unei stări critice și se resimte necesitatea solidarizării cetățenilor și instituțiilor statale, mai ales în cadrul perioadei electorale, pentru care sunt caracteristice întruniri, dezbateri, activități de promovare, informare, întâlniri cu populația etc.

Situația epidemiologică nu trebuie să fie un obstacol în exercitarea dreptului constituțional la vot și de a fi ales. Statul trebuie să asigure la maxim măsurile de precauție în cadrul campaniei electorale și în ziua alegerilor, pentru ca cetățenii să fie în prezența unor condiții optime care să nu aducă atingere sănătății lor.

Conjunctura expusă mai sus, cere de menționat că societatea civilă, care, la fel, veghează modul în care sunt respectate drepturile omului, în special, Asociația Obștească Promo-Lex, în cadrul realizării misiunii de observare a alegerilor din 1 noiembrie 2020, a indicat asupra lipsei de recomandări concurenților electorali privind modul de desfășurare a campaniei electorale în condițiile situației epidemiologice negative.³

Avocatul Poporului împărtășește îngrijorările expuse de AO Promo-Lex în Rapoartele de observare a actualului scrutin electoral cu privire la incertitudinile privind modul de desfășurare a campaniei electorale în contextul instituirii stării de urgență în sănătate publică de către comisiile teritoriale de sănătate publică.

În opinia Avocatului Poporului buna organizare a alegerilor presupune o dirijare eficientă a procesului de către Comisia Electorală Centrală și recomandă elaborarea unui set de recomandări/măsuri speciale menite să creeze condiții favorabile și sigure procesului electoral pe timp de pandemie. Considerăm că, reglementările existente la moment și materializate în Instrucțiunea privind modalitatea de organizare și desfășurare de către Comisia Electorală Centrală a scrutinelor electorale, în condițiile situației pandemice cu infecția COVID-19, aprobată prin Hotărârea nr. 24 din 12 august 2020 a Comisiei Naționale Extraordinare de Sănătate Publică, nu oferă suficiente premise pentru asigurarea dreptului la vot și de a fi ales. Mai cu seamă, rămâne incertă situația privind modul de desfășurare a campaniei electorale și a alegerilor în localitățile, în care comisiile teritoriale de sănătate publică ar putea impune măsuri, inclusiv de restricționare a deplasării, izolare la domiciliu, interzicerea organizării adunărilor în

² Codul bunelor practici în materie electorală, adoptate de Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept în cadrul celei de-a 52-a Sesiuni Plenare (Veneția, 18-19 octombrie 2002)

https://eos.cartercenter.org/uploads/document_file/path/281/CoE_Venice_Commission_Code_of_Good_Practice_RO.pdf

³ https://promolex.md/wp-content/uploads/2020/10/RAPORT-nr.-3_MO-Promo-LEX_APreziden%C8%9Biale.pdf

masa din cauza numărului de îmbolnăviri raportat la numărul populației sau institui carantină, etc.

Avocatul Poporului pretinde formularea unor măsuri care să instituie claritate, precizie și să acopere într-o proporție majoră situațiile care pot apărea în cadrul desfășurării campaniei electorale și în ziua alegerilor. Cu o deosebită prudență se impune asigurarea dreptului la vot și de a fi ales pentru populația și localitățile afectate nemijlocit de infecția COVID-19.

Paralel cu elaborarea măsurilor speciale/recomandărilor este deosebit de importantă aducerea lor la cunoștință publică prin toate mijloacele posibile și accesibile cetățenilor Republicii Moldova, diaspora nefiind excepție în acest caz.

Reieșind din cele menționate supra, în scopul prevenirii și eliminării cauzelor și condițiilor ce creează premise pentru încălcarea drepturilor și libertăților omului,

RECOMAND:

1. Elaborarea unor recomandări/măsuri speciale foarte clare, cu consultarea prealabilă a organelor de supraveghere a sănătății publice, pentru asigurarea condițiilor de maximă siguranță pentru cetățeni și protecție împotriva răspândirii virusului COVID-19 în cadrul desfășurării alegerilor prezidențiale din 1 noiembrie 2020, de natură să contribuie la exercitarea dreptului la vot și de a fi ales de către toți cetățenii;
2. Desfășurarea unor campanii de informare a alegătorilor și concurenților electorali, prin mijloace accesibile tuturor, despre măsurile speciale /recomandările elaborate în acest context astfel încât atât cetățenii, cât și concurenții electorali, susținătorii acestora să-și ajusteze comportamentul la cerințele/regulile impuse în perioada campaniei electorale, dar și în ziua alegerilor.

Cu respect,

Mihail COTOROBAL,
Avocatul Poporului (Ombudsmanul)

